

Postmoderní trendy při výzkumu člověka a kultury

Antropologie v „post-“ období

- počátky v 70. a 80. letech 20. století → moderna x postmoderna
- transformace industriální společnosti v postindustriální, posun ekonomických aktivit od výroby zboží k poskytování služeb, expanze informačních a mediálních technologií, růst toku kapitálu a celosvětové migrace (→ ***globalizace***)
- jednotný styl myšlení nahrazen ***pluralitou*** forem a významů založených na koexistenci odlišných, často protikladných kulturních prvků a názorů; preference ***kulturního relativismu***, plurality, alternativní pravdy a interpretace, nespojitost a nesourodost
- reprezentace sociálního života jako „***textu***“
- vyzdvižení textu a jazyka jako fundamentálních fenoménů existence, aplikace literární analýzy, zpochybnění adekvátnosti jazyka při popisu reality, odmítnutí vědecké metody, zavržení „velkých teorií“ → obhajoba mnohohlasnosti (plurality názorů), důraz na mocenské vztahy a kulturní hegemonii Západu, kritika západních institucí a role Západu ve světě, krajní kulturní relativismus a sklon k nihilismu
- společnost je ***posttradicionalní, postnacionalistická, postfalocentrická a posthomogenní***; je osvobozená od etnocentrické tradice a nacionalismu, od unitární „***kultury bílého muže***“

Antropologie v „post-“ období

MODERNISMUS

x

POSTMODERNISMUS

modernisté: studium vlastností lidského myšlení a vytváření formální metodologie, jejímž účelem je stanovení základních intelektuálních módů; kognitivní antropologie

postmodernisté: odmítání formální metodologie ve prospěch *interpretativního přístupu*, jenž se zaměřuje na sociální interakci a veřejnou negociaci kulturních kategorií

- antropologie se proměňuje v **humanitní interpretativní vědu** → zpochybňuje tradiční metody sociálních věd, zdůrazňuje důležitost reprezentace bádání a stává se mimořádně citlivou vůči formám dominance a hegemonie
- krajní **relativismus** se stal postmoderním dogmatem, který musí antropologové hájit proti kognitivním jistotám příslušníků kultur, jež zkoumají; a proti „neantropologům“ z řad své vlastní kultury

Vědecký obor: antropologie?

- zpochybňování antropologie jako výzkumné metody a vědy
- humanitní vědy jako nástroj sociální kontroly; antropologické metody nejsou schopny zachytit všechny aspekty kultury
- odvrát od přírodovědného výzkumu ke skutečnému životu kultury a k popisů opomíjených prvků společenského života → etnické menšiny, ghetta, sexuální minority, feminismus

Renato (*1941) a Michelle (1944-1981)
Rosaldo

lovci lebek – Inongoti, Luzon (Filipíny)

tradiční antropologie vs. smysl kultury

*Jsme schopni popsat kulturu pomocí
metod antropologie?*

Reflexivní proud – Jak psát etnografie?

- 70. a 80. léta 20. století (→ hnutí „writing culture“)
- hledání alternativních literárních forem a žánrů a příklon k antropologické reflexivitě

„Antropologové konečně obrátili pozornost ke psaní antropologických textů, předmětu dlouho ignorovanému, neboť text pojímali primárně jako aktivitu, která se odehrává při výzkumu, nebo jej považovali spíše za metodu výzkumu nežli jeho produkt.“

(G. Marcus – D. Cushman 1982, *Ethnography as a Text*)

- rozbor klasických antropologických textů, jejichž autoři byli přesvědčeni o možnosti autentické reprezentace studovaných kultur
- texty holistické, absence etnografa, autentický „hlas domorodce“ v textu, schematická struktura výkladu, vizuální dokumentace, odborný jazyk, prezentace domorodých forem, důraz na rétorickou typizaci a generalizaci jednorázově sledovaných fenoménů, interpretace zkoumaných jevů v kontextu teorie → antropologova autorita a věrohodnost výsledků
- více se má prosadit experimentální způsob psaní, založený na **interpretativním přístupu**, rétorických postupech, zpracováním „hlasu“ zkoumaného domorodce do textu a implicitním dialogu s potenciálním čtenářem prostřednictvím „předporozuměním“ jeho kulturní zkušenosti

Reflexivní proud – Pluralita názorů?

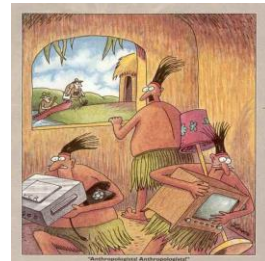
- badatelé se prostřednictvím „jiné“ zkušenosti vyrovnávají se svou vlastní kulturou
B. Malinowski – deníky, C. Lévi-Strauss – Smutné tropy

➔ POCIT VINY

- nerovný vztah: antropolog jako **dominantní** postava a představitel restrikce, „řeč moci“ v dialogu i psané zprávě → antropologie jako prostředek moci, „**objekt a oběť**“ → antropolog domorodcům vnucuje svou přítomnost i otázky
- vzrůstá vzdělanost u dříve studovaných společností/společenství a z těchto společností přijíždějí antropologové, kteří studují kulturu, ze které pocházeli dřívější výzkumníci

REFLEXIVITA A PLURALITA NÁZORŮ

Reflexivní proud – Reprezentace?

- 1968-1970: Maroko; *Reflections on Fieldwork in Morocco* (1977)
- prosazení reflexivity v antropologickém výzkumu → problematika *reprezentací* v antropologii
- **reprezentace** – diskurzivní a textuální praktiky, jejichž prostřednictvím se antropologové zmocňují předmětu svého výzkumu (→ kultura „*těch druhých*“)
- reprezentace představují *sociální fakty*, které je nezbytné zkoumat jako sociální praktiky; reprezentace, jež antropologové vytvářejí, odrážejí sociální vztahy a pravdy v kontextu historických, kulturních a mocenských praktik
- předmětem výzkumu je nezbytné učinit samotnou antropologii a vážně se zabývat rolí, kterou hraje epistemologie (teorie poznání) ve vztahu k sociálním praktikám

Paul Rabinow
(*1944)

reprezentace jsou „fantaziemi z knihovny“, ve kterých je produkováno etnografické vědění

Antropologie a poststrukturalismus

- vliv filozofického myšlení, reakce na strukturálně antropologický výzkum společnosti
- odmítnutí realistické epistemologie a osvícenského pozitivistického myšlení
- prosazuje se francouzský poststrukturalismus, který programově dekonstruuje strukturální tezi o stabilní struktuře jazyka (→ M. Foucault)
- význam nemůže být redukován na jednotlivá slova, věty nebo konkrétní texty, ale je výsledkem vztahů mezi texty (→ intertextualita)
- v ohnisku antropologických výzkumů se ocitá problém **reprezentací** – diskurzivních a textuálních praktik, jejichž prostřednictvím se antropologové zmocňují předmětu svých výzkumů – kultury „*těch druhých*“
- problematika nadvlády moci a jejího dominantního postavení v humanitních oborech

J. Derrida, M. Foucault, P. Bourdieu, P. Rabinow, J. Lacan, L. Althusser

Diskurzivní přístupy v antropologie

- teorie „*power/knowledge*“; teorie diskurzu, tedy praktiky uplatňující moc nad lidským tělem
- v každé společnosti/historické epoše existuje určitým způsobem vytvořený a zpravidla nevědomý **pořádek významů**, který je přenášen jednotlivými **popisy světa** → tzv. **diskurzy**
- diskurz se vztahuje k procesu, jehož prostřednictvím dochází k definici a produkci významů a objektů vědění (→ jak lidé mluví, píší, používají znalosti)
- **jazyk** není neutrální médium při pasivním přenosu významů/hodnot/poznatků → aktivní fenomén, který je konstruuje → zaměření sémantické a kognitivní mapy a způsoby vyjadřování vytvářejících vzorec „**diskurzivních událostí**“ → ten za konkrétních podmínek (historických/kulturních) prostřednictvím jazyka uděluje **význam** a **smysl** materiálním objektům a sociálním praktikám

Michel Foucault
(1926-1984)

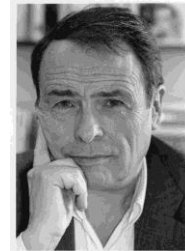
→ *diskurz je úzce spojen s poznáním a vědou, srozumitelně totiž konstruuje, definuje a produkuje vědění a určuje způsoby uvažování nad světem, který nás obklopuje*

Diskurzivní přístupy v antropologie

- vědění - společenský výtvar a produkt konkrétního diskurzu → vždy spojen s určitými **mocenskými praktikami** → moc formuje a definuje vymezené pole vědění → takto uspořádaná sféra jazyka vymezuje „*režim pravdy*“ (to, co je za pravdu považováno)
 - existuje vztah mezi **moci** a **věděním**, neboť produkce vědění se formuje v rámci kontextu vztahů a praktik moci
 - vědění není neutrální univerzálně objektivní fenomén, ale představuje **diskurs moci**, jenž některé objekty poznání a způsoby vědeckého uvažování konstruuje a preferuje, zatímco jiné vylučuje, a to vždy v konkrétním mocenském kontextu
- *věda je **kulturním konstruktem**, který je formou i obsahem nezávisle na přání jakéhokoli vědce hluboce spjat s předpokladem nadvlády, kontroly a autority*
- uplatnění v širším kontextu postkoloniální situace a zkoumání pozice antropologie v koloniálním kontextu (→ np. **Edward W. Said** (1935-2003), *orientalismus*)
 - přehodnocení tradičních přístupů, metod a technik výzkumu i vlastního předmětu antropologie (→ np. **Lila Abu-Lughod** (*1952), „*etnografie partikulárního*“)

Teorie jednání a symbolické násilí

- terénní výzkum v Alžírsku; systém vzdělávání a společenské třídy ve Francii; příbuzenský systém alžírských Kabyľů → kritika strukturalismu
- **teorie praxe**: kritika strukturalismu, kterému unikala podstata praktického jednání spočívající v aktérově porozumění; odmítání dichotomie langue/parole, synchronní/diachronní, systém/událost, pravidlo/improvizace
- snaha odvést společenské vědy od normativních pravidel a zákonů k teorii jednání (praxe); koncepce struktury je zachována ne jako konstrukt, ale jako *souhrn možností volby* pro kulturně zasvěceného aktéra
- ne všichni členové společnosti mají stejnou možnost rozhodování; do hry vstupuje **moc** a ti, kteří jí disponují, vnucují méně privilegovaným „**praktickou taxonomii**“; k tomu dochází prostřednictvím výchovy, vzdělávání, kulturní dominance a dalších forem „**symbolického násilí**“; objektivní mocenské relace mají tendenci se reprodukovat v symbolických mocenských relacích

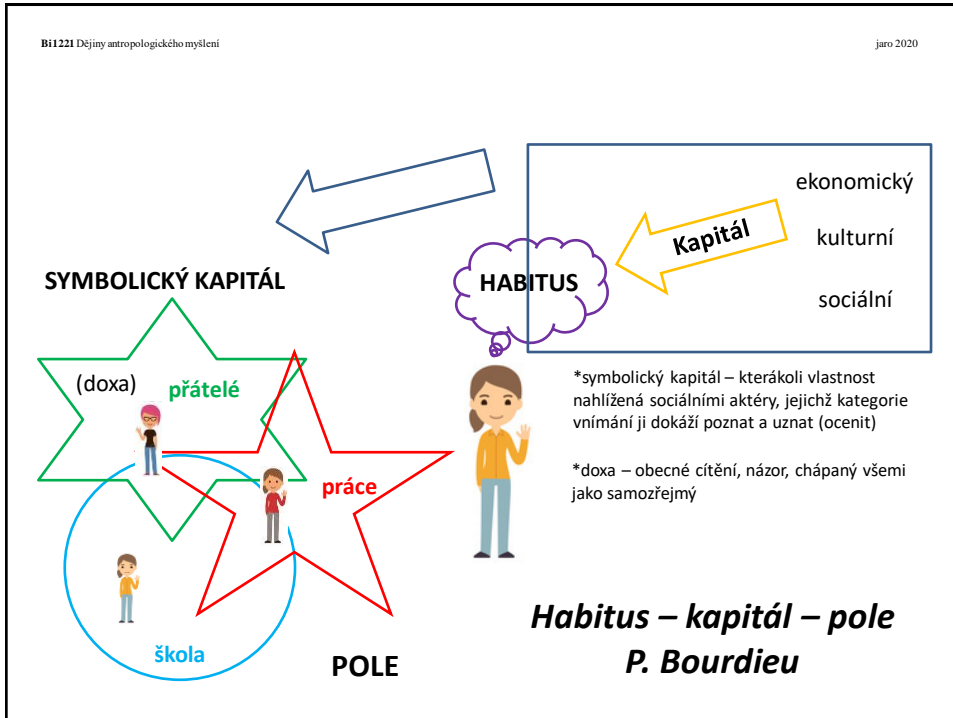

Pierre Bourdieu
(1930-2002)

Teorie jednání a symbolické násilí

- snaha (*praktické jednání*) změnit nebo udržet stávající řád příslušného pole je funkcí pozice, kterou aktér zaujímá v příslušném poli, a zároveň je formou aktérova kapitálu; sociální pole na aktéry vstupující do tohoto pole působí silou své struktury
- **HABITUS** představuje mentální strukturu sociální akce kulturně kompetentních aktérů, jejímž prostřednictvím je sociální svět vnímán a která vzniká interiorizací struktur sociálního světa
- **KAPITÁL** představuje síť vztahů a známostí, který působí při přenosu společenských privilegií a výlučnosti; určuje pozici aktéra v sociální struktuře (sociálním poli)
- **SOCIÁLNÍ POLE** představuje společnost, tedy prostor protichůdných pozic, které okupují jednotliví aktéři, a mezi nimiž probíhá neustálý symbolický boj o výhodné pozice v sociálním prostoru; autonomní složka řídící se vlastními pravidly a strukturovaná vlastním systémem distribuce kapitálu

BI1221 Dějiny antropologického myšlení jaro 2020

Feministická antropologie

- problém reprezentace žen v etnografických studiích a jejich „strukturální zneviditelnění“
- tři hlavní nedostatky tradičního přístupu:
 - „ghettizace“ spočívající v pojmání ženské problematiky jako minoritní a okrajové subdisciplíny
 - teze o „univerzální ženě“, podle níž jsou ženy ve všech kulturách v zásadě stejné, protože biologické rozdíly mezi mužem a ženou jsou natolik silné, že dokáží vytvořit univerzální diferenci
 - abstrahování od různých individuálních identit konkrétní ženy ve jméno jednotného všeobjímajícího ženství
- *gender* (→ **Robert J. Stoller**, 1924-1991) jako sociální a symbolický konstrukt odlišující se od pohlaví, které je vymezeno pomocí biologických rozdílů mezi mužem a ženou; symbolické aspekty genderu

Henrietta Moore (*1957), Sherry Ortner (*1941)

Feministická antropologie

- tradiční antropologické výzkumy negativně poznamenala absence „ženského hlasu“ → antropologie vznikla jako produkt mužského světa s akcentem na androcentrický přístup ke studiu kultur → součástí antropologie musí být kompatibilní „ženská perspektiva“ založená na genderovém přístupu ke studiu sociokulturních jevů
- v centru zájmu je analýza **pohlaví a genderu** jako kulturních konstrukcí vzniklých v konkrétním kulturním kontextu
- analýza mužského a ženského světa pomocí pojmu gender umožňuje postihnout variabilitu statusů a rolí žen a mužů v různých kulturách v čase a prostoru
- gender aktivně ovlivňuje a formuje sociokulturní realitu na úrovni jazykové symboliky, kulturních institucí, společenských tříd, sociální struktury a mobility individuálně prožívaných genderových identit
- feminitu a maskulinitu je nutné studovat z genderové perspektivy v širších sociokulturních souvislostech v konkrétním historickém, ekonomickém, politickém a mocenském kontextu

Feministická antropologie

1. vlna (1850-1920)

- opozice vůči androcentrické antropologii – anticipace „ženské perspektivy“ a uplatnění ženského hlasu při výzkumu člověka a kultury
- Elsie C. Parsonos (1875-1941), Alice C. Fletcher (1838-1923)

2. vlna (1920-1980)

- centrem zájmu se stává postavení ženy ve společnosti/mužském světě, problematika „druhého pohlaví“, uvěznění ženy v sociální roli a problematika utváření pohlavních/genderových rolí – identita, feminita a maskulinita jako kulturní konstrukce
- Margaret Mead (1901-1978), Phyllis M. Kaberry (1910-1977), Eleanor B. Leacock (1922-1987)

3. vlna (od 80. let 20. století)

- centrem zájmu je biologická a kulturní determinace v kontextu postmoderní interpretace genderu, etnicity, třídy, rasy nebo socioekonomického statusu jednotlivce; otázky spojené s produkcí a prací, reprodukcí a sexualitou, genderem a státem
- Mary Daly (1928-2010), Judith Butler (*1956), Lila Abu-Lughod (*1952), Henrietta L. Moore (*1957), Michelle Z. Rosaldo (1944-1981), Sherry Ortner (*1941)

„Is female to male as nature to culture?“

Sherry B. Ortner
(*1944)

➤ vztah muže a ženy odráží dichotomii příroda - kultura

Muž: nositel kultury a principu transcendence → muži mají „přirozené“ tendence si podřizovat ženy

Žena: spojená s přírodou; toto spojení lze postřehnout ve fyziologii a stavbě ženského těla → ženy se tak přibližují přírodě a staví je do druhořadých sociálních rolí

➤ univerzální kulturní konstrukce, že fyziologie ženy, sociální role ženy a mentální struktury ženy mají blíže přírodě a tím i podřadnější postavení vůči mužům

➤ žena-rodíčka (biologie), žena-matka (sociální role) a žena-bezprostřední a přítomná (mentalita) → změna možná pouze změnou institucí a kulturních předpokladů

➤ **M. Roslato** – postavení ženy je podmíněno sociální nerovnosti nežli kulturně, dělení moci mezi muže a ženu

Feministická antropologie

1. genderová reflexe osobnosti

reflexivita, v rámci níž se výzkumník/výzkumnice stává součástí diskurzu a v průběhu výzkumu kriticky promýšlí vztah k sobě samému

2. vnímání a kategorizace pohlaví a genderu z „domorodé“ perspektivy

přehodnocení výchozích předpokladů a metod západní antropologie – nový způsob artikulace prostřednictvím nativních pojmů a folktaxonomií

3. genderově koncipované výzkumy výzkumníky ze zemí třetího světa

snaha o integraci nezápádních výzkumníků/výzkumnice do antropologických výzkumů na základě principu rovných příležitostí

prosazení principu rovnosti a komplementarity ve vědeckém i veřejném životě

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- od 70. a 80. let 20. století
 - přehodnocení antropologie jako vědní disciplíny a revize metod a technik terénního výzkumu
 - antropologové pracující v terénu si stále více uvědomují, že obraz antropologa jako nezaujatého a objektivního pozorovatele neodpovídá realitě
 - na přehodnocení předmětu studia a metod antropologie má velký vliv interpretativní a postmoderní antropologie – **Clifford Geertz, Marshall Sahlins, George Marcus, Paul Rabinow, James Clifford** ad.
 - pochybnosti o tom, zda konvenční antropologické metody dokážou adekvátně postihnout kaleidoskopickou povahu zkoumané kulturní reality
 - hledání inspirace v různých oblastech lidského bytí
 - využívání prací filozofů (E. Husserl, M. Foucault ad.), sociologů (M. Weber, P. Bourdieu), literárních kritiků a teoretiků dekonstrukce
- cílem je pochopení smyslu kultury sdílené příslušníky studované společnosti

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- pochybnosti o objektivnosti a smyslu pozitivistické antropologie; jako dominantní téma se upřednostňuje prezentace antropologických textů
- v ohnisku zájmu nejsou konkrétní kultury a společnosti, nýbrž etnografie jako **psaný text**
- reprezentace nemohou být nikdy úplným a přesným postižením skutečnosti, neboť pravdy jsou utvářené a platné pouze v omezených kontextech za užití limitovaného počtu soupeřících kódů
- etnografická analýza a psaní se musí opírat o interdisciplinární přístup využívající historické, literární, antropologické, politické a filozofické poznatky a zdroje
- osobní zkušenosti a výsledky pozorování není možné neutrálně převést do textu a při tvorbě etnografických textů musí být zohledněn hlas studovaných domorodců
- experimentální etnografické psaní, jehož cílem je postihnout způsob, jakým je předmět etnografického výzkumu „vpleten“ do širších procesů historické a politické ekonomie
- snaha o výzkum konkrétních kultur v širším globálním kontextu; lokální kultury vystupují jako produkty historických přizpůsobení, odporu a dohod
- důraz kladen na produkci symbolů

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- etnografické práce jsou stále častěji čteny také těmi, o kterých pojednávají, a stávají se tak zdrojem informací o autorově společnosti
- vzniká proud kulturní kritiky
- snaha redefinovat vztah antropologa k objektu antropologického výzkumu
- v postoji antropologů „*k těm druhým*“ se objevuje pocit viny
- dějiny antropologického myšlení odrážejí **mocenský** kontext a redukci zkoumaných lidí na „objekt a oběť“; antropolog v terénu *de facto* vnucuje domorodcům svou přítomnost a své otázky
- nová budoucnost antropologie v současném světě, kde mizí preliterární společnosti jako tradiční předměty terénního výzkumu
- zájem o současné společnosti a jejich sociokulturní jevy – revoluce, masmédia, globalizace
- současná antropologie je nucena přehodnotit objekt výzkumů, status antropologa, vztah k informátorům i způsob prezentace antropologických textů

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- v pracích se objevuje **pluralita** hlasů zahrnující perspektivu antropologa, domorodců i potenciálních čtenářů
- akcentovaná je „*síla narativity*“ využívající metafory a metonymie založené na kulturním porozumění, imaginaci a reflexivitě
- postmoderní antropologie se zajímá a zkoumá:
 - média a informační technologie (IT, film, televize, video a další prostředky sociální komunikace, Facebook, Twitter)
 - populární kultura (tvorba, šíření a percepce masovým publikem)
 - věda a moderní technologie
 - kulturní změny vyvolané globalizací a modernizací světové kultury
 - růst násilí a traumatizujících sociokulturních jevů
 - šíření multikulturalismu
 - ekologická krize
 - pohlaví, gender a společnost
 - mocenské vztahy a kulturní hegemonie
- repatriace antropologie a výzkum současné západní kultury

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- repatriace antropologie a výzkum současné západní kultury
- rozpracování komparativní metody tak, aby umožnila studium lokální společnosti v kontextu globalizace a ekonomické integrace světa
- v současném výzkumu se pouze neredefinuje předmět výzkumu, ale hledá se nový **způsob reprezentace** antropologických textů a postoj ke čtenáři → různé publikum s odlišnými požadavky a intelektuálním potenciálem → schopnost formálních experimentů, zběhlost v nestandardních literárních postupech a důraz na reflexivitu a dialogické zpracování textu
- novým pohledem se stává *extrémní relativismus*, odmítání paradigmat západní vědy a tendence k nihilismu → věda představuje produkt ideologie zasazený do konkrétního kulturního kontextu
- neexistují privilegovaná paradigmat → věda se nedostává k pravdě blíže nežli jakékoli jiné „čtení“ nepoznatelného a nerozlušitelného světa → „*nic nemůže být prokázáno, nic nemůže být falzifikováno*“ (P. Rosenau 1992)

Vývojové proměny postmoderní antropologie

- postmoderní antropologie:
 - (1) reprezentace společenského života jako „textu“
 - (2) pozvednutí textu a jazyka na základní fenomény existence
 - (3) aplikace literární analýzy ve všech oblastech
 - (4) pohrdání nebo odmítání metody
 - (5) zřeknutí se víry v platnost obecných teorií nebo „metapříběhů“
 - (6) prosazování literární „polyvokality“
 - (7) zaměření na mocenské vztahy a kulturní hegemonii
 - (8) odmítání západních ustanovení a jejich výsledků
 - (9) extrémní relativismus a tendence k nihilismu

KULTURNÍ
EKOLOGOVÉ/MATERIALISTÉ

x

POSTMODERNÍ
ANTROPOLOGIE

„Ve shodě s oddaností nesouvislému kolážovitému náhledu na stav lidstva dosáhli mnozí postmodernisté schopnosti psát o svých myšlenkách unikátně nesrozumitelným způsobem. Jejich neobarokní prozaický styl – s košatými odstavci, krkolomnými slabikami, metaforami a metonymiemi, verbálními piruetami, kudrlinkami a ozdobami – již není pouhým průvodním jevem; jde spíše o posměšnou repliku všem, kdo se v modernistické tradici snaží psát jednoduchými prostými větami.“

M. Harris 1999: *Theories of Culture in Postmodern Times.*

- vzniká „lidská společnost“
- nové formy lidského sdružování, které působí po celé planetě
- svět se stává jediným sociálním systémem, v němž jsou takřka všichni propojeni nejrůznějšími vazbami a závisí jeden na druhém
- žádná společnost na Zemi již nežije úplně oddělená od ostatních
- základní problémy lidského života dnes nutně nabývají globálního charakteru

Globalizace

- od počátku 16. století
 - ideologicko – dobovačná fáze
 - průmyslová fáze
 - ekonomická neoliberální fáze
- difuze kulturních prvků neznamená jejich začlenění v nezměněné verzi
- modifikace a reinterpretace kulturních prvků pod vlivem silné akulturace
- ✘ šíření nemocí (HIV, SARS, MERS), odlesňování, „otrocká“ práce, ekonomická a sociální nerovnost
- ✚ prodloužení délky života, šíření západního typu medicíny, nových objevů a vynálezů
- šíření původních idejí, hudby, umění lidskou migrací do nového prostředí, kde se uchytí nebo zaniknou

Globalizace – antiglobalizace – alterglobalizace

- přirozený proces, při němž dochází k neustálému celosvětovému šíření volnotržního hospodářství, liberální zastupitelské demokracie a volné soutěži různých ekonomických a politických modelů → liberálně-demokratický kapitalismus jako světový názor (→ **globalizace**)
- nejedná se o přirozený proces, ale o mocenské prosazování určitého ekonomického a politického modelu (kapitalismu), v němž ti, co mají moc, z něj na úkor těch, co moc nemají, profitují → globalizace kapitalismu není přirozená, ale je výsledkem určitého mocenského uspořádání ve společnosti, a je tedy změnitelná či odvrátitelná (→ **antiglobalizace, antikapitalismus**)
- mezi těmito dvěma antagonistickými definicemi existuje třetí, sociálně demokratická → globalizace je neodvratitelný proces, ale jde o to jej polidštit a zhumanizovat; stoupenci z řad nevládních organizací (NGO) či odborů → „globalizace s lidskou tvář“ (→ **alterglobalizace**)

„Another world is possible“ - alterglobalismus

- alterglobalistická hnutí bojují za globální spravedlnost (→ Global Justice Movement)
- boj proti „neoliberální kolonizaci světa“, „hegemonickým snahám nadnárodních institucí“, „diktátu globálního kapitalismu“, „uniformitě kultury“, „sociální a ekonomické nerovnosti“ ad.
- alterglobalisté tvoří různorodou mozaiku společenských skupin vycházející z jejich síťového a nadnárodního charakteru a jejich spojení s dalšími společenskými hnutími:
 - anarchismus
 - ekologická hnutí
 - protivojenská hnutí, pacifismus
 - kulturní a politická hnutí
 - levicová hnutí
 - feministická hnutí
 - místní/lokální hnutí
 - domorodá hnutí
- alterglobalistická hnutí zahrnují široké spektrum aktivit – od masové mobilizace (demonstrace lokální i zahraniční/globální) po shromáždění a diskuzní fóra o důležitých společenských, ekologických, hospodářských, ekonomických či politických záležitostech

„Another world is possible“ - alterglobalismus

- heterogenita alterglobalistických hnutí (vně i uvnitř) → boj „několika Davidů s jedním Goliášem“
- hnutí aktivní jak na lokální, tak i na globální scéně (→ např. *Giles Jaunes*, *OWS*)
- společným rysem většiny hnutí je boj proti globálnímu neoliberalismu, kapitalismu, korporacionismu, boj za lidská práva, ekonomickou spravedlnost, ochranu životního prostředí apod.

od upírání lidských práv v Palestině, přes ochranu přírodního prostředí v Amazonii, globální finanční krizi, válku v Sýrii až po společenské nepokoje v severní Africe

- vytváří se nový pohled na svět, tedy „jaký je, jakým má být i jakým způsobem se má změnit“

ALTERGLOBALISMUS

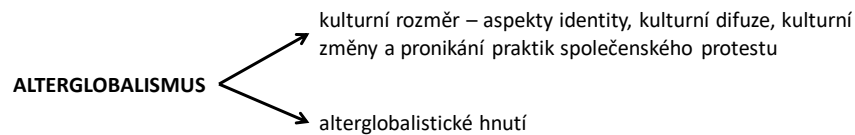
x

ANTIGLOBALISMUS

Antropologie alterglobalismu

- studium nových hnutí, vč. alterglobalistických, představuje jednu z forem společenských hnutí, která nacházíme v různých kulturách a společnostech
- studia společenských hnutí prakticky ve všech oborech zabývajících se společností a kulturou → různé přístupy, metody a otázky → interdisciplinární charakter
- antropologie se zprvu soustředila na studium společenských hnutí v mimoevropských kulturách → domorodá hnutí – cargo kultury, pejetismus
- nové politické, ekonomické, technologické kontexty → poststrukturalismus, postkoloniální studia, *writing culture*, kulturní studia

Janet Conway (*1963), Jeffrey Juris (*1971), David Graeber (*1961), Manon Boulianne, Gwyn Williams, Chris Knight (*1942)

Antropologie alterglobalismu

- antropologická alterglobalistická literatura má často angažovaný charakter → je psaná z pohledu (1) výzkumníka i (2) aktivního účastníka hnutí

David Graeber (*1961)

- jeho práce slouží nejen odborné veřejnosti, ale také samotným aktivistům (→ „řečník anarchistů i alterglobalistů“)
- ve své práci se odklání od antropologie jako „objektivní“ a „odstup udržující“ vědy → antropologie je určena pro to, aby „působila bez pravidel“, resp. je „podlamovala“, cílem je „ukazovat na arbitrárnost pravidel“
- nová, alternativní, antropologická teorie – antropolog nemůže být lhostejný vůči globálním hnutím, která demaskují nespravedlnost současného světa

Occupy Wall Street Movement – 17. září 2011

<https://www.youtube.com/watch?v=KFOwci6yrSs>

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1097181328-udalosti/211411000101002/video/173191>